

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE V OBLASTI INKLUZÍVNEJ EDUKÁCIE NA SLOVENSKU – ZÁKLADNÁ ŠKOLA S MATERSKOU ŠKOLOU ŠTEFANA ŽÁRYHO, PONIKY

Veronika Striešová

Základná škola s materskou školou Štefana Žáryho, Poniky

Anotácia: Predkladaný príspevok filtruje skúsenosti školskej psychologičky z praxe v oblasti inkluzívneho vzdelávania národného projektu: „PRINED – PROjekt INkluzívnej EDukácie“. Príspevok uvádza príklady starostlivosti o žiakov v praxi, popisuje obsah, špecifické postupy, metodiky a programy inkluzívneho vzdelávania.

Kľúčové slová: inklúzia, inkluzívne vzdelávanie, inkluzívne prostredie, projekt inkluzívnej edukácie na Slovensku.

Teoretické východiská

Problematika inkluzívneho vzdelávania nie je len záležitosťou niektorých štátov, ale môžeme ju zaradiť medzi agendy nadnárodných inštitúcií, ako je UNESCO, OSN a Európska únia. Tieto inštitúcie majú značný podiel na tom, aby sa inkluzívna politika stala súčasťou politik všetkých štátov a aby sa transformácia školských systémov uberala smerom k inkluzivite.

Podľa Vítkovej (2013) je *inklúzia* pojem humánneho a demokratického súžitia s uznaním rovnakých práv a službou k bližným. Princíp inklúzie implikuje, aby bežné školy vzdelávali detí bez ohľadu na *ich fyzické, intelektuálne, emocionálne, sociálne, jazykové, alebo iné podmienky* (Slalamanka Staement..., 1994). Vplyvom pôsobenia rodičovských organizácií, asociácií ľudských práv a medzinárodných organizácií ako je UNESCO sa inkluzívne vzdelávanie stále viac presadzuje ako vhodnejšia alternatíva špeciálneho školstva.

Právo na inkluzívne vzdelávanie bolo po prvýkrát deklarované na svetovej konferencii s témou „Vzdelávanie žiakov so špeciálnymi potrebami“, ktorú usporiadala organizácia UNESCO spoločne so španielskou vládou 7. až 10. júna 1994 v Salamance. Vlády z 92 štátov a 25 medzinárodných organizácií sa dohodli zmeniť vzdelávacie systémy smerom k inkluzívnemu vzdelávaniu, ktoré zaisťuje právo na vzdelávanie všetkých detí bez ohľadu na ich individuálne potreby (Slalamank, 1994).

UNESCO (2005) vymedzuje *inkluzívne vzdelávanie* ako dynamický proces pozitívneho akceptovania rôznorodosti žiakov, kedy sa individuálne rozdiely nechápu ako problém, ale ako možnosť obohatiť edukačný proces. Zakladá sa na troch hlavných princípoch, ktorými sú rovnosť a nediskriminácia, prístup k bezplatnému a povinnému vzdelávaniu a právo na kvalitnú výchovu a vzdelanie. Pri inklúzii ide tiež o to, do akej miery učitelia vo výchovno-vzdelávacom procese uplatňujú princípy *individuálneho prístupu* vzhľadom k rozvojovým potrebám konkrétnych žiakov, pretože inklúzia podľa Porubského (2014) nie je stav, ale spôsob uskutočňovania výchovno-vzdelávacieho procesu, v ktorom učiteľ neustále

uvažuje nad tým, ako vyhovieť rozvojovým potrebám jeho žiakov v sústavne sa meniacich podmienkach, a tak predchádzal zlyhávaniu týchto žiakov.

Prečo inklúzia? Je to len módny trend, ktorý bude čoskoro nahradený iným, alebo je to skutočne šanca, ktorá ponúka našim školám skvalitniť ich fungovanie? Túto otázku si kladie určite veľa pedagógov i rodičov.

Podľa Porubského (2014) sa slovo inklúzia stalo na Slovensku v posledných rokoch naozaj módnym termínom predovšetkým v oblasti vzdelávania detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Stalo sa bežným javom, že sa už zavedené školské praktiky začali menovať novým názvom, čím sa chce dať najavo, že tá ktorá škola ide s dobou. V takomto prípade skutočne ide iba o módu, ktorá môže byť zanedlho nahradená iným módnym termínom, aby všetko mohlo zase ísť „po starom“. Viacerí autori zaoberajúci sa inkluzívnym vzdelávaním na Slovensku napr. Porubský, Strážnik, Vančíková, Rosinský sa prikláňajú k názoru, že v skutočnosti nejde o módu, ale o znovuobjavenie starých pedagogických ideí, ktoré boli formulované už J. A. Komenským. Už práve Komenským poukazoval na skutočnosť, že škola je dielňou ľudskosti, v ktorej majú žiaci výučbu považovať akoby za hru. Tieto myšlienky nadobúdajú v každej historickej dobe inú podobu. V súčasnosti majú podobu nazvanú inklúzia. Podľa nej (bez ohľadu na to, či to tak volajú) fungujú školské systémy vyspelého sveta.

Podľa Daniela Sobela (2013) hlavného konzultanta v rámci organizácie Inklusion Expert v Londýne, je *inkluzívne vzdelávanie* na Slovensku veľmi dobre teoreticky rozpracované, no sýti sa okliešteným a úzkym obsahom. Vzťahuje sa iba na rómske deti a deti, ktoré majú rôzne zdravotné znevýhodnenia. Sobel (tamtiež) konštatuje, že sú krajiny, ako napr. Fínsko, Anglicko, Holansko, USA, Kanada, v ktorých sa inkluzívne vzdelávanie zaoberá oveľa širším obsahom a realizuje sa v oveľa širšom kontexte.

Inkluzívna škola je tak náročný koncept, že ho nemožno riešiť plošne ani okamžite. Zjednocuje interkultúrnu a integratívnu pedagogiku a presadzuje myšlienku demokratického súžitia a rovnosti šancí (Wilhelm, Bintenger, Eichelberger, 2002). Snaží sa eliminovať selektívne tendencie:

a) *heterogenitu v multikultúrnych triedach* – najväčšie ťažkosti s formou heterogenity sa vyskytujú tam, kde je v triede vyšší počet žiakov inej kultúry a najmä vtedy, ak sa prostredie mimo školy správa voči deťom inej kultúry nepriateľsky,

b) *heterogenitu podľa sociálneho pôvodu* – je to skrytá forma selekcie, ktorá neprospieva sociálnej a pracovnej inklúzii,

c) *heterogenitu podľa výkonu* – je v škole stále problémom, najmä na stredných školách učitelia nevedia, či nechcú pracovať s výkonovo heterogénnymi skupinami čo má priamy dopad na časť rómskych žiakov. Aj preto je ich na stredných školách stále veľmi málo.

Vytvárať na Slovensku inkluzívnu školu a inkluzívne prostredie v kvalite fínskeho, či anglického školstva je veľmi zložitý, vyžaduje si dlhú cestu a snahu celospoločenského systému. Podľa Porubského (2014) existuje nespočetné množstvo komponentov, ktoré podmieňujú kvalitu inkluzívneho prostredia. Zahŕňa ich do nasledujúcich oblastí:

Inkluzívna kultúra školy. Pedagogickí i nepedagogickí zamestnanci školy zdieľajú presvedčenie, že škola je inštitúcia, ktorej úlohou je rozvíjať všetkých žiakov bez ohľadu na ich individuálne predpoklady, sociálny a etnický pôvod, či kultúru, ktorú si so sebou prinášajú. Učitelia považujú odlišnosti medzi žiakmi, ktorí sú im zverení do pedagogickej starostlivosti, nie za prekážku ich profesijného pôsobenia, ale za jeho predpoklad. Ak v škole existujú jedna, alebo dve ukázkové inkluzívne triedy, môžeme to síce považovať za prvý krok

k premene školy, ale o skutočnej inklúzii možno hovoriť až vtedy ak sa žiaci týchto „ukážkových tried“ stretnú s rovnakým prístupom nielen vo svojej triede ale rovnako v telocvični, jedálni, na ihrisku či na chodbe školy.

Pôsobenie inkluzívneho tímu. V tradíciách nášho školstva nie je veľa miesta pre myšlienky inkluzívnej výchovy a vzdelávania. Je preto prirodzené, že na zavedenie koncepcie inkluzívnej výchovy a vzdelávania je potrebné vytvoriť primerané organizačné podmienky. V škole, ktorá sa rozhodla ísť cestou inkluzívnej výchovy a vzdelávania vzniká tím pedagogických i nepedagogických pracovníkov – inkluzívny tím, ktorý plánuje organizačné a procesuálne kroky zavádzania princípov inklúzie v škole. Jeho členmi sú *učitelia, vychovávateľa, asistenti učiteľa, asistenti z kultúrnej a jazykovo odlišného prostredia (ovládajúci materinský jazyk žiakov), výchovný a kariérny poradca, školský psychológ, špeciálny pedagóg, logopéd, sociálny pedagóg, terénny sociálny pracovník a ďalší odborníci* v závislosti od konkrétneho lokálneho prostredia školy.

Súlad pedagogických a odborných postupov, ktoré sa v škole uplatňujú na základe odporúčaní a názorného príkladu členov inkluzívneho tímu predpokladá že všetci odborne zainteresovaní zamestnanci školy sú oboznámení s metodikou práce svojich kolegov pedagógov i nepedagógov a svoje odborné pôsobenie realizujú tak, aby ich postupy boli vo vzťahu k postupom kolegov komplementárne, teda aby sa navzájom dopĺňali. Aby sa to mohlo dosiahnuť, konajú sa pravidelné pracovné stretnutia, na ktorých si kolegovia predstavujú navzájom svoje pracovné a pedagogické postupy, hľadajú spoločné a vzájomne sa dopĺňajúce komponenty, hovoria o problémoch a ich možných riešeniach. Odovzdávajú si skúsenosti „dobrej praxe“ a informácie o svojich žiakoch a ich špecifikách, ktoré je potrebné zohľadňovať. Vzájomné hospitácie sú prirodzenou súčasťou nie len ich autoevalvačnej práce, ale sú prostriedkom vzájomného zosúladovania pedagogického a odborného pôsobenia.

Koncepcia výučby ako spôsob uplatňovania princípov inkluzívnej výchovy a vzdelávania v reálnom prostredí školy tvorí jadro a inkluzívnej výchovy a vzdelávania. Škola len tak môže plniť všetky organizačné ukazovatele uplatňovania inklúzie v škole, ak sa premietnu do procesov, ktoré prebiehajú v školských triedach. Ináč nemôžeme hovoriť o dosiahnutí cieľov. Je to oblasť na ktorej nám mimoriadne záleží, ale dosiahnuť reálnu zmenu smerom k inklúzii sa javí ako dlhodobý proces. Inkluzívna koncepcia výučby podstatne mení zakorenené tradície frontálneho vyučovania smerom k postupom rešpektujúcim princípy individuálneho prístupu.

Sociálna inklúzia je proces, ktorý zabezpečuje, aby tí, ktorí sú v riziku chudoby a sociálnej exklúzie (vylúčenia) získali príležitosti aktívne participovať na ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote a mali takú životnú úroveň a blahobyť, ktorý je považovaný za obvyklý v spoločnosti, v ktorej žijú (Džambarovič, 2010).

Pedagogický model inkluzívneho vzdelávania v základných školách na Slovensku

PRINED – PRojekt INkluzívnej Edukácie (MRK 3), doba trvania: apríl 2014 –november 2015 realizovaný na 50 materských školách a na 100 základných školách.

Projekt PRINED bol schválený ministrom školstva a je reakciou na politiku nášho štátu, ktorá sa prihlásila k inkluzívnej koncepcii výchovy a vzdelávania Európskej únie. Projekt je podporovaný zo zdrojov Európskej únie (Zelina, in Dolíhal a kol., 2014). Na školách sa projekt inkluzívnej edukácie začal realizovať od 1.4.2014 do 30.11.2015 vďaka odbornému personálu z MPC (metodicko-pedagogické centrum), ktorí boli žiadateľom aj prijímateľom národného projektu. V jeho kompetencii bolo vytvorenie národného projektu pre Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický samosprávny kraj

(Tab.1). Koordinovanie, riadenie a implementáciu národného projektu zabezpečovali prostredníctvom projektovej kancelárie v regionálnom pracovisku MPC v Prešove a prostredníctvom projektovej kancelárie v regionálnom pracovisku MPC v Banskej Bystrici (Obr.1).

Tabuľka 1

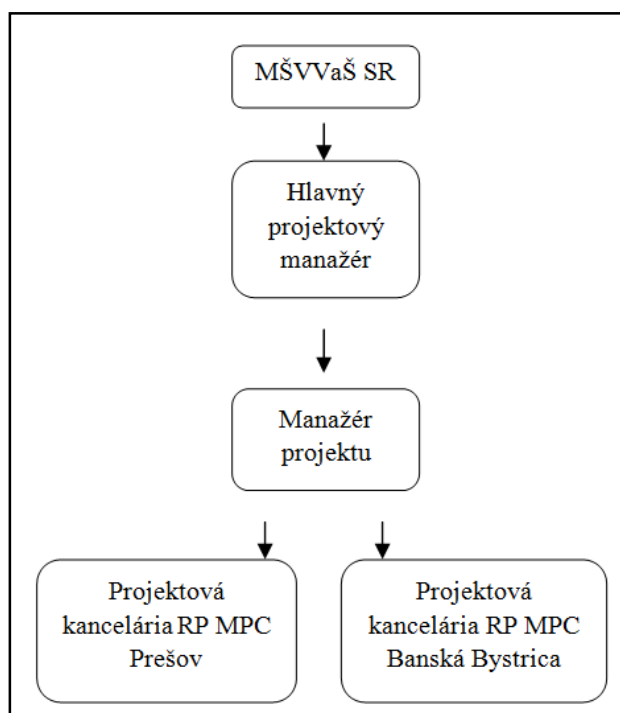
Opis projektu

Názov projektu	PRINED – Projekt INkluzívnej EDukácie
Žiadateľ	Metodicko-pedagogické centrum
Trvanie projektu	1.4.2014 – 30.11.2015
Umiestnenie projektu	Trnavský kraj, Trenčiansky kraj, Nitriansky kraj, Žilinský kraj, Banskobystrický kraj, Prešovský kraj a Košický kraj.

Jednou z najdôležitejších charakteristík predkladaného projektu bola skvelá myšlienka autorov, predložiť detailný a konkrétny postup budovania inkluzívnej školy, ktorý by svojou variabilitou pokryl oba stupne základných škôl. Svojou jedinečnosťou a rešpektovaním vzdelávacích potrieb všetkých žiakov sa stal motiváciou pre cielenú a bezproblémovú inklúziu i žiakov pochádzajúcich z marginalizovaných rómskych komunit (Strážik, in Dolíhal a kol., 2014). V súvislosti s rómskymi žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia inkluzívne vzdelávanie môžeme považovať za kľúčový mechanizmus *sociálnej inklúzie*, pretože dosiahnutie plnohodnotného vzdelania je jedným z najdôležitejších cieľov k sociálnemu začleneniu.

Obr. 1

Schéma riadenia národného projektu

Do národného projektu sa zapojilo 100 ZŠ a 50 MŠ. Cieľom projektu bolo modelovanie inkluzívnej školy prostredníctvom zmeny slovenského školského systému smerom k inkluzívnemu vzdelávaniu. Špecifickým cieľom projektu bolo obsahovo a personálne podporiť inklúziu v prostredí ZŠ a MŠ skvalitnením diagnostického procesu a stimulácie, ako aj zapojením *pedagogických asistentov, inkluzívneho tímu* - pedagogických a odborných zamestnancov do edukácie (školský psychológ, špeciálny pedagóg, sociálny pedagóg, logopéd, koordinátor prevencie, asistent pedagóga a iní), realizovať celodenný výchovno-vzdelávací systém na ZŠ a podporiť užšiu spoluprácu s rodinou a komunitou rómskych detí a žiakov. Prostredníctvom zavedenia inkluzívneho modelu vzdelávania (práca inkluzívnych tímov na ZŠ, depistáže v MŠ, pomoc pri vstupe detí na ZŠ a ich sprevádzanie v prostredí ZŠ) bolo ich cieľom vytvoriť lepšie šance pre žiakov z marginalizovaných rómskych komunit na úspešné ukončenie základného vzdelania a pokračovanie vzdelávania na ďalších stupňoch škôl, čo determinuje získavanie zručností potrebných na trhu práce.

Príklad dobrej praxe v oblasti inkluzívnej edukácie – ZŠ s MŠ Štefana Žáryho, Poniky

Základná škola s materskou školou Štefana Žáryho v Ponikách je štátna vidiecka plne organizovaná škola s právnou subjektivitou, s vyučovacím jazykom slovenským.

Škola má 9 ročníkov a v súlade s medzinárodnou normou pre klasifikáciu vzdelávania (ISCED) poskytuje základné vzdelanie pre približne 130 žiakov a predprimárne vzdelávanie pre 40 žiakov v každom školskom roku. Výchovno-vzdelávací proces zabezpečuje 15 plne kvalifikovaných pedagogických zamestnancov a vďaka národnému projektu Prined – Projekt inkluzívnej edukácie, v školskom roku 2014/2015 aj 5 odborných zamestnancov (školský psychológ, špeciálny pedagóg, sociálny pedagóg, rómsky asistent pedagóga a asistent pedagóga).

Inkluzívny tím tvorili odborníci, ktorí čiastočne odbremenili pedagógov od povinností, priamo nesúvisiacich s vyučovaním (napríklad sledovanie a starostlivosť o sociálne zázemie žiaka). Odborní zamestnanci popritom poskytovali odbornú a kompenzačnú pomoc, individuálne či v menších skupinách pracovali s deťmi so špecifickými poruchami učenia, poruchami správania, alebo s nadanými a talentovanými deťmi a spolupracovali na tvorbe a vyhodnocovaní individuálnych vzdelávacích plánov žiakov.

Pretože práca v akejkoľvek škole je psychicky náročná, za dôležitú a efektívnu považujem vzájomnú spoluprácu nášho inkluzívneho tímu, neustálu výmenu informácií o jednotlivých žiakoch, otvorenú a ústretovú komunikáciu s učiteľmi i vedením školy.

Z organizačného hľadiska táto škola nie je ničím výnimočná a takýto typ školy nájdeme v mnohých iných obciach. Unikátnymi v tomto kontexte sú práve jej aktivity. Množstvo projektov a aktivít, ktoré v nej realizujú, pričom väčšina z nich sa realizuje svojpomocne, alebo z prostriedkov rôznych grantov, nadácií a pod. Škola je veľmi aktívna v písaní žiadostí o dotácie a granty. Táto skutočnosť je však výsledkom celkovej atmosféry v škole, ktorá je pre žiakov, ale aj pre zamestnancov školy neuveriteľne motivujúcou. Ak by som mala v krátkosti charakterizovať túto školu, najviac by ju vystihovala pracovitosť, nápady, aktivity, tvorivosť zo strany vedenia školy a učiteľov. Absentuje v nej myslenie typu – nedá sa. Toto je podľa mňa základom úspechu.

Z celkového počtu žiakov je okolo 30% rómskeho pôvodu, čo do značnej miery ovplyvňuje charakter školského vzdelávacieho programu s prvkami inklúzie a obohatenia o multikultúrny rozmer. To, čo mnohé školy považujú za negatívny prvok pri vzdelávaní a hodnotia ako problém svojej existencie, sa v škole na Ponikách stáva pozitívnym príkladom bezproblémového spolužitia, spolupráce a odstraňovania menšinového napätia a bariér.

Rómskych žiakov pochádzajúcich z Poník, Poníckej Huty a blízkej osady miestnymi nazývaná Lešť charakterizuje diametrálne odlišný spôsob existencie než u majoritnej populácie žiakov školy. Líšia sa v prístupe k povinnostiam, odlišným sociálnym prostredím, spôsobom bývania, počtom detí v rodinách, hygienickými návykmi a pod. Napriek tomu prostredie školy akceptuje žiakov komunity a vynakladá úsilie na individuálny prístup. Z vlastnej 1 ročnej pracovnej skúsenosti v ZŠ, kde som pracovala vo funkcii školskej psychologičky môžem konštatovať, že rómski žiaci tak ako bieli žiaci navštevujú školu bez strachu a hanby, s pocitom spokojnosti, že ich problémy a postoje sú akceptované a riešené.

Mojou ambíciou je podeliť sa s vami o skúsenosti z mojej práce či už pozitívne, alebo negatívne. Začala by som tým, ako nás samotná škola prijala, myslím náš inkluzívny tím. Musím skonštatovať, že sme sa stretli s veľkou ústretovosťou a záujmom zo strany Pani riaditeľky, aj zo strany pedagógov. Na začiatku sme si ozrejmili a objasnili čo je našou náplňou práce a ako budeme spolupracovať, aby naša práca mala konečný žiadaný efekt.

Stalo sa, že niektorí z pedagógov dost' jasne nepochopili načo sme na škole a stalo sa niekoľko krát, že sme museli svoje postavenie obhajovať a vysvetliť im dôvod našej prítomnosti, našu pracovnú náplň tzn. všetko čo môžeme poskytnúť žiakom, učiteľom, rodičom, ozrejniť im naše úlohy a zámer. To iste sme museli urobiť aj smerom k rodičom a žiakom. Tu by som chcela apelovať na informovanosť, ktorá je veľmi dôležitá či už vo vzťahu ku kolegom, žiakom alebo rodičom. Stalo sa viac krát, že rodičia a predovšetkým žiaci veľmi nesprávne pochopili našu prítomnosť a prácu. Mysleli si, že žiaci s ktorými pracujeme sú na mentálne slabšej úrovni apod. čo samozrejme nie je pravdou. Mám teda za to, že informovanosť je veľmi dôležitým článkom, aby mohlo všetko fungovať ako má.

Pred začatím našich odborných aktivít sme si spoločne v spolupráci s výchovnou poradkyňou vytvorili rozvrh, podľa ktorého sme pracovali na základe potrieb žiakov a požiadaviek pedagógov. Prvý mesiac bol skôr informačného a zoznamovacieho charakteru. Pozorovali sme priamo na vyučovaní žiakov pri ich práci a správaní sa na hodinách a podľa výsledkov pozorovania sme zvolili ďalšie postupy práce. Rozvrh, ktorý sme vytvorili nebol pevný a to z toho dôvodu, že mnoho krát' bolo potrebné riešiť napr. problém ak sa nejaký vyskytol, alebo bola potrebná urgentná návšteva rodiny.

Po mesiaci sme začali so žiakmi pracovať naplno. Na začiatok sme sa zoznámili a ja som si musela získať ich dôveru, rešpekt, čo naozaj nebolo ľahké. Snažila som sa vybudovať si so žiakmi vzťah, čo sa mi do veľkej miery aj podarilo a deti sa na mňa obracali aj v iných veciach, ktoré sa netýkali len školy. V mojom prípade šlo o prácu so žiakmi na prevažne prvom stupni, no pôsobila som aj na druhom stupni ZŠ. Poskytovala som individuálnu odbornú psychologickú starostlivosť žiakom so ŠVVP - predovšetkým žiakom s ťažkosťami a poruchami správania ADHD/ADD, žiakom so slabšou mentálnou retardáciou, žiakom so zdravotným a sociálnym znevýhodnením a v neposlednom rade aj nadaným žiakom. Zároveň som na prvom stupni realizovala skupinové psychologické poradenstvo v procese výchovy a vzdelávania v rámci vyučovacích hodín, formou preventívneho programu Druhý krok.

Žiakom a pedagógom druhého stupňa som ponúkala skupinové psychologické poradenstvo v procese výchovy a vzdelávania, formou realizácie preventívnych aktivít, podľa výskytu problémov a potrieb v jednotlivých ročníkoch. V ôsmej triede sa osvedčil program AKÍ SME, v šiestom ročníku Program rozvíjania tolerancie v školách a vo všetkých ročníkoch programy zamerané na prevenciu fajčenia, alkoholizmu a budovania zdravého životného štýlu.

Každú stredu som vymedzila na individuálne konzultácie určené pre všetkých žiakov, rodičov aj učiteľov. Bola som milo prekvapená s bohatou účasťou učiteľov a žiakov prevažne

prvého stupňa na konzultáciách. Žiaci druhého stupňa sa v začiatkoch konzultácií zúčastňovali v malom počte, až neskôr po vybudovaní si vzájomnej dôvery ma v prípade problémov navštívili. Boli to väčšinou dievčatá.

K náplni mojej práce patrila aj diagnostická činnosť a realizácia depistážnych screeningových vyšetrení u detí predškolského veku v materskej škole. V spolupráci s učiteľkami MŠ bolo mojím zámerom pripraviť deti predškolského veku na bezproblémový nástup do prvého ročníka ZŠ.

Rada by som sa dostala k reálnym výsledkom a k tomu, že inkluzívny tím je skutočne prínosom pre školy, žiakov, pedagógov aj rodičov. Riaditelia škôl v mesiacoch február/ marec 2014/2015 vyplňali dotazníky evalvácie – projektu PRINED. V tabuľke 2 uvádzam vybrané okruhy tém, ku ktorým sa vyjadřila Pani riaditeľka Mgr. Mária Janovčíková zo ZŠ s MŠ Štefana Žáryho, Poniky.

Tab.2

Výsledky evalvácie – Projekt PRINED – ZŠ s MŠ Štefana Žáryho

Uveďte počet znížených známok zo správania za celú školu v šk. r 2013/2014	28
Uveďte počet znížených známok zo správania za celú školu za prvý polrok 2014/2015	15
Projekt PRINED (inkluzívna edukácia) zlepšil dochádzku žiakov. Uveďte počet vymeškaných hodín na žiaka v šk.r. 2013/2014	46,55
Projekt PRINED (inkluzívna edukácia) zlepšil dochádzku žiakov. Uveďte počet vymeškaných hodín na žiaka za prvý polrok 2014/2015	35,86
Projekt PRINED zlepšil školské výsledky žiakov. Uveďte počet neprospievajúcich žiakov v šk.r. 2013/2014	13
Projekt PRINED zlepšil školské výsledky žiakov. Uveďte počet neprospievajúcich žiakov za prvý polrok 2014/2015	6
Konkretizujte činnosti odborných zamestnancov (inkluzívneho tímu), ktoré najúčinnejšie podporujú inkluzívnu edukáciu	<p>Psychológ – individuálne konzultácie so žiakmi, rodičmi a učiteľmi, uskutočňované rôzne merania. Aktivity zamerané na podporu klímy v triede, na agresívne správanie, aktivity pri podozreniach zo šikanovania, depistáž v MŠ.</p> <p>Sociálny pedagóg – preventívna činnosť: rôzne aktivity so žiakmi 2.stupňa.</p> <p>Asistent pedagóga – pomoc učiteľom pri pedagogickej činnosti.</p>

<p>Konkretizujte úspechy odborných zamestnancov (inkluzívneho tímu) pri realizácii projektu PRINED</p>	<p>Špeciálny pedagóg – nemal odborné vzdelanie – očakávali sme odbornejší prístup. (V praxi je nedostatok špeciálnych pedagógov – odborníkov, akých by školy potrebovali).</p> <p>Psychológ – takmer o polovicu sa znížil počet známok zo správania, výborne zmapovaná klíma tried našej školy, spracovaná depistáž žiakov v MŠ, spokojnosť rodičov so starostlivosťou a odborným prístupom, účasť na vzdelávaníach projektu PRINED – zisk 50 kreditov.</p> <p>Pedagogický asistenti – o polovicu klesol počet neprospievajúcich žiakov, tvorivá a pokojná atmosféra na vyučovacích hodinách vďaka prístupu pedagogických asistentov. V našej škole bola prínosom aj rómska asistentka, hlavne jej práca s dievčatami z MRK na 2. stupni. Na prvom stupni sme mali kvalifikovanú učiteľku 1.-4., ktorá bola obrovským prínosom a veľkou pomocou pre učiteľky v primárnom vzdelávaní.</p> <p>Sociálny pedagóg – znížil sa počet vymeškaných hodín žiakov.</p>
<p>Na základe Vašich skúsenosti uveďte nedostatky projektu PRINED</p>	<p>Krátkosť trvania projektu. Byrokracia.</p>

Na základe výsledkov evalvácie z dotazníka je možné povedať, že projekt PRINED mal na ZŠ s MŠ Štefana Žáryho pozitívny vplyv. Hmatateľnejšia spokojnosť výsledkov by sa vo vyššej miere dostavila, keby mal projekt PRINED dlhodobejšie trvanie, pretože jeden školský rok postačí len na naštartovanie, spoznávanie prostredia, žiakov a problémov na ktoré sa treba sústrediť.

Literatúra

- Dolíhal, P., a kol. (2014). *Pedagogický model inkluzívneho vzdelávania v základných školách*. Prešov: MPC. ISBN 978-80-565-0208-2.
- Džambarovič, R. (2010). *Sociálna inklúzia – inovačný potenciál konceptu a jeho možné aplikácie*. Dostupné na http://www.fphil.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/veda/cesiuk/teams/socilogovia/sociálna_inkluzia.pdf.
- Kratochvílová, J., Havel, J., Filová, H. (2013). Hodnoty a princípy inkluze v primárnom vzdelávaní. In Bartoňová, M., Vítková, M. et al. *Vzdelávaní žáků se speciálními vzdělávacími potřebami VII. Education of pupils with Special Educational Needs VII*. Brno: Paido, MU. s. 51-61. ISBN 978-80-7315-246-8.
- Porubský, S., Strážnik, P., Vančíková, K., Rosinský, R. (2014). *Pedagogický model inkluzívneho vzdelávania na základných školách. PRINED – Projekt INkluzívnej EDukácie. Metodická príručka*. Prešov: MPC Prešov. ISBN 978-80-565-0373-7.
- Salamanská deklarácia (1994). [cit. 2015-09-22] Dostupné na: www.csie.org.uk/inclusion/unesco-salamanca.shtm.
- UNESCO. (2005). *Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All*. Paris: UNESCO. s. 12-16.
- Vítková, M. (2013). Teorie a praxe ve vývoji inkluzivní školy u nás a v zahraničí – školní klima, inkluzivní vyučování, heterogenita ve škole, inkluzivní didaktika. In Pančocha, K., Vítková, M., et al. *Analýza sociálních determinantů inkluzivního vzdělávání*. Brno: Paido. s. 43-55. ISBN 978-80-210-6457-7.
- Wilhelm, M., Binting, G., Eichelberger, H. (2002). *Eine Schule für dichundmich. Inkluziven Unterrichtund Inclusive Schulegestalten*. Wien : Studienverlag.

Kontakt

Mgr. Veronika Striešová, Ph.D.
Základná škola s materskou školou Štefana Žáryho,
Družstevná 201,
97633, Poniky
veronikastriesova@gmail.com

EXAMPLES OF GOOD PRACTICE IN THE FIELD OF INCLUSIVE EDUCATION OF SLOVAKIA – PRIMARY SCHOOL WITH KINDERGARDEN OF ŠTEFAN ŽÁRY, PONIKY

Abstract: The article shows the experiences of school psychologists in the practice in the inclusive education within national project „PRINED – Project of Inclusive Education“ The paper presents examples of the care of pupils in practice as well as describes the content of specific processes, methodologies and programs of inclusive education.

Key words: inclusion, inclusive education, inclusive environment, the project of inclusive education in Slovakia.